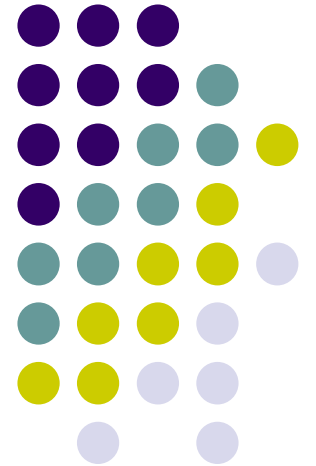

Akılcı İlaç Kullanımı

Dr. Ömer Ali ERGÜN

Yeşilbayır ASM

ANKARA

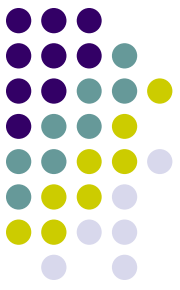

- Dünya Sağlık Örgütü (WHO-DSÖ) ilacı, "fizyolojik sistemleri ya da patolojik durumları kullananın yararına değiştirmek amacıyla kullanılan ya da kullanılması öngörölen madde ya da ürün" olarak tanımlamaktadır

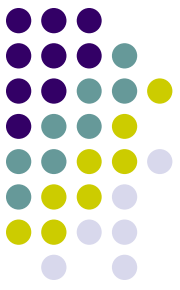

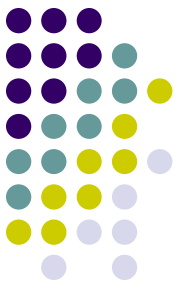
- Hastalıkların tedavisi için zorunlu bir tüketim maddesi olan ilaç, diğer tüketim maddelerinden farklı olarak, hatalı kullanılması durumunda insan yaşamına neden olabilecek istenmeyen sonuçları olabilmektedir. Bu istenmeyen sonuçlar akılcı ilaç kullanımı (AİK) ile en aza indirilebilir

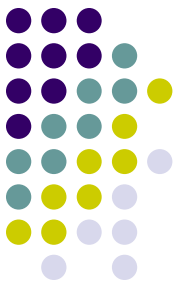
- DSÖ (1985) AİK“nı ilaçların klinik bulgulara uygun bir biçimde, hastaların gereksinimlerini karşılayacak
- doz
- sürede
- mümkün olan en düşük maliyetle temin edilebilmesi için uyulması gereken kurallar olarak tanımlamıştır

- Bu kurallar, hastanın sorununun
- dikkatlice tanımlanarak doğru tanının konması,
- tedavi amaçlarının belirlenmesi,
- değişik seçenekler içinden etkinliği kanıtlanmış tedavinin seçilmesi,
- akılcı reçete yazılması,
- hastaya yeterli ve
- açık bilgiler vererek tedaviye başlanması,
- tedavinin sonuçlarının izlenmesi
- değerlendirilmesini kapsayan sistematik bir yaklaşım biçimidir

- Akılcı olmayan ilaç kullanımında (AOİK);
 - endikasyon yokken ilaç kullanımı,
 - yanlış ilaç ve tedavi seçimi,
 - etkisi şüpheli ilaçların kullanımı,
 - ulaşılabilir, güvenli ve etkili ilaç sağlanmasında yetersizlik,
 - doğru ilacı yanlış doz, süre ve formda kullanma
- konuları akla gelmektedir

- Konu ile ilgili literatürde AOİK sonucu,
 - ,ilaca karşı direnç gelişmesi,
 - yetersiz ya da toksik etki,
 - yanlış ilaç seçimine bağlı istenmeyen etkiler,
 - gereksiz ilaç tüketimi,
 - ekonomik kayıplar
- gibi birey ve toplum düzeyinde birçok sorun geliştiği bildirilmektedir

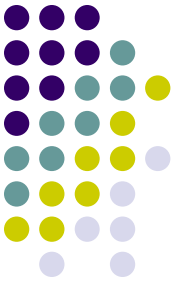
- Bu nedenle günümüzde AİK temel ve koruyucu sağlık hizmetlerinin en önemli konularından biri olarak ele alınmaktadır

- Ancak dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye’de de ilaç kullanımı ile ilişkili ciddi problemlerin bulunduğu ve dünyada hastaların yalnızca %50’sinin ilaçlarını doğru olarak kullandığı belirtilmektedir

- İlaçlar genellikle, sağlık ekibi üyelerinden (hekim, eczacı ve hemşire), sağlık sisteminden, ilaçları temin etme yollarından ve hastalardan kaynaklanan nedenlerle hatalı kullanılabilir.

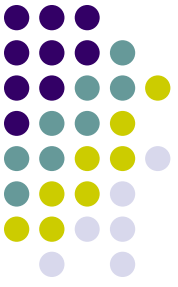

Sağlık ekibi üyelerinden kaynaklanan nedenler;

- bilgi eksikliği
- hasta yükü,
- yönetsel baskılardır

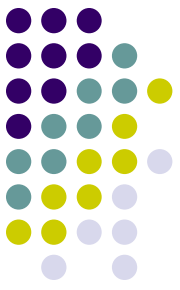
- Hastalardan kaynaklanan nedenler;
- yanlış ya da olmayan ilaç bilgisi,
- yanlış inanışlar,
- yanlış beklenti ve istekler,
- yaygın kendi kendine tedavidir

- İlaç sağlama sisteminden kaynaklanan nedenler;
- Gerektiği zaman gerektiği kadar ilaç sağlanamaması
- Reçetesiz ilaç satılmasıdır

- Evrensel olarak, kadınların rolleri, ailede, ücretsiz bakım (yaşlı, çocuk, engelli, yemek, ev işi) hizmetlerini üstlenmeleri ile tanımlanmaktadır

- Gözlemlerimiz lkemizde de kadınların bu rollerinin gereği olarak ev halkının ilacını verme sorumluluğunu üstlenme, akraba, komşu ve arkadaşına iyi gelen ilacı kullanma eğilimi bulunduğunu göstermektedir. Bu bağlamda kadınların ailenin ilaç kullanımı üzerinde önemli etkisi bulunduğu düşünülmüştür.

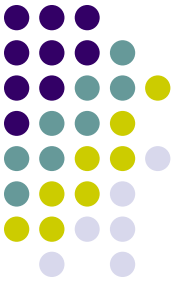

- Bu nedenle bir araştırmada kadınların ilaç kullanım davranışlarının belirlenmesi amaçlandı.
- Çalışmadan elde edilen bulgulara göre kadınların akılcı ilaç kullanımı konusunda bilinçlendirilmesinin yararlı olacağı dşnld.

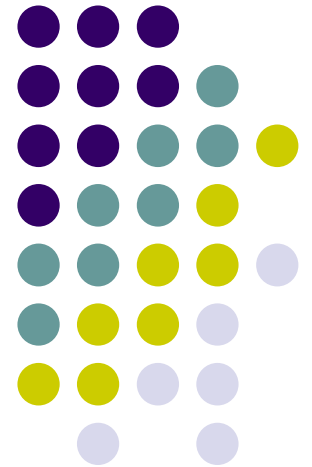
- NTV'den bir haber

HATA KİMDE??

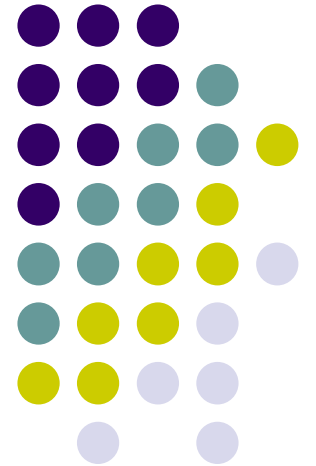

1. Eczacıda
2. Çırakta
3. Anne-babada
4. Sağlık sisteminde
5. Hekimde
6. Hepsinde

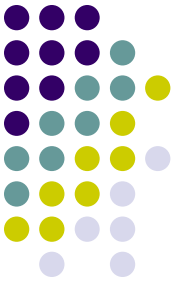
Hata kimde??

Enfeksiyon hastalıklarının antidiyabetik ilaçlarla tedavisi

İngiltere'den Bir Örnek

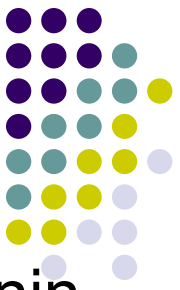

Bir İngiliz hekim reçeteye, Amoxil (amoksisilin) tablet yazmıştır. Eczacı bu reçeteyi yanlış okumuş ve hastaya Daonil (glibenklamid) vermiştir. Hasta gerçekte diyabetik değildir ve bu ilaç yüzünden kalıcı beyin hasarı gelişmiştir.

Reçeteyi okunaklı yazmada yasal zorunluluk-1

- Mahkeme, hekimin hastanın sağlığından sorumlu olduğuna ve meşgul bir eczacı tarafından hata yapılmaması için reçeteyi okunaklı bir biçimde yazması gerektiğine,
- Mahkeme reçetede ki Amoksil'in Daonil olarak okunabileceğine,
- Bu olaydaki sorumluluğun büyük bir kısmının (%75) eczacıda olmasına rağmen, hekimin ihmalinin eczacının ihmaline katkıda bulunduğuna karar vermiştir.

Reçeteyi okunaklı yazmada yasal zorunluluk-2

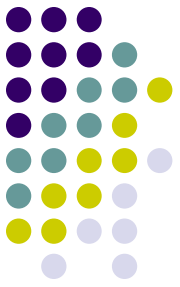
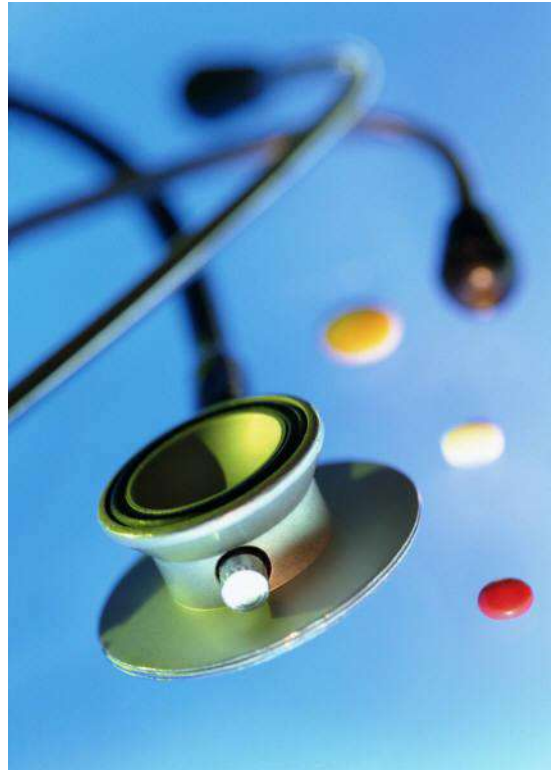
- Hekim temyizdeki savunmasında reçetede ki kelimenin yanlış okunabileceğini, ancak reçetede ki diğer bilgilerin eczacının dikkatini çekmesi gerektiğini belirtmiştir.
- Savunmasında,
 - Reçetede yazılı olan birim dozaj formundaki ilaç miktarının Amoksil için uygun, Daonil için uygun olmadığını,
 - Tedavi süresinin yalnızca yedi gün olduğu, diyabet için böyle bir durumun söz konusu olamayacağını,
 - Diyabet tedavisinin Ulusal Sağlık Servisi'nce ücretsiz yapıldığını ancak hastanın eczacıdan böyle bir talepte bulunmadığını belirtmiştir.
- Eczacının, tüm bu faktörleri göz önünde bulundurarak aklında bazı şüphelerin oluşması durumunda hekimin kötü el yazısından doğabilecek bir yanlışlığın önlenebileceğini savunmuştur.

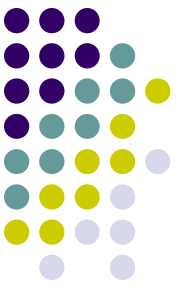
Reçeteyi okunaklı yazmada yasal zorunluluk-3

- Bu savunma temyiz mahkemesi tarafından reddedilmiştir.
- Bu karara göre hekimler reçetelerini, başkaları tarafından rahatlıkla okunabilecek, yanlış anlamalara neden olmayacak kadar temiz ve okunaklı yazmakla yasal olarak yükümlüdürler. Kim okunaksız bir reçete yazar karşısındaki kişi de bundan zarar görürse mahkemeler, dikkatsiz kişiyi hakıyla cezalandırabilecektir.
- Hekimin sorumluluğu reçeteyi yazdıktan sonra bitmez.
- Bu ihmal, diğer kişilerin de ihmeline neden olabilir.

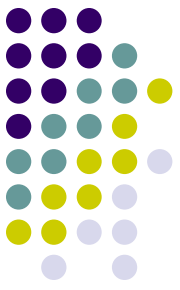
Kaynak: J R Coll Gen Pract, 1989: 347-8

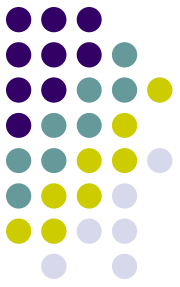
İlacın Kısa Tarihi

- M.Ö. 2000 Al, bu kökü ye.
- M.S. 1000 O kök kötü! gel, bu duayı oku.
- M.S. 1850 O dua batıl inanç. al, bu iksiri iç.
- M.S. 1940 O iksir yılan yağı. al, bu hapi yut.
- M.S. 1985 O hap etkisiz. gel, bu antibiyotiği al.
- M.S. 2000 O antibiyotik artık işe yaramıyor. "al, bu kökü ye..." Her derde deva...

Başlıksız

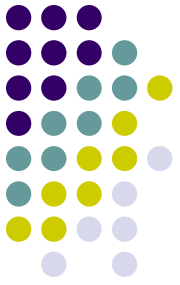
Yıllar önce Filipinler'de bir gezici sağlık ekibinde çalıştım. Doktor arkadaşım verdiği antibiyotik kullanımını anlatırken, "Günde 3 kere, yemeklerden sonra" diyordu. 2 haftanın ardından durum takibi için aynı köylere gittiğimizde beklenen iyileşmenin olmaması hepimizi şaşırttı. Sorduk soruşturduk. Meger kitlik nedeniyle o yörede 3 öğün yemek yiyen kalmamış. "Yemeklerden sonra al" dediği için de ilacı günün tek öğünden sonra, yani günde 1 kere almışlar. Bizim için önemli bir dersti. Hastanın yaşam koşullarını bilmeden ilaç yazmakla iş bitmiyor.

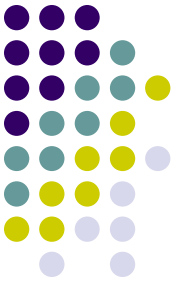
Sorun nerede?

REÇETE1140047592

Sayfa No. 4	KURUMU	Tarih 6.6.2006
Hastanın Adı Soyadı [REDACTED]	Protokol No. 4850	
Kurum Stajl No.	Dr. Dış. No. Adı Soyadı (Varsa Kayesi)	
Sağlık Kurumunun Adı Aula Gazi Hast	[REDACTED]	
İstenen Tetkik ve Filmler		
Teshis A. İmsat @ A. İmsat @ Epsitox 75		
GEREKLİ TEDAVİ, İLAÇ, PROTEZ VE İYİLEŞTİRME ARAÇLARI		
Seri: CI No.: 871518 [REDACTED]	Rp 75 - Zornat 500/14 İnsanlar İngilizce I - Flivomarep II - Cinsuhas III - kurtcehre IV - İngilizce	
Sağlık Kurumu Mühür, İmza	İlaçları Alanın Adı, Soyadı, İmzası	

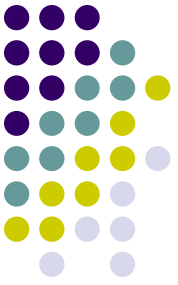

Sorun nerede?-1

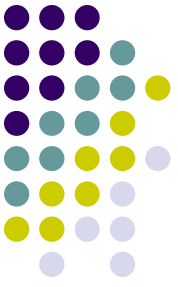
1. Reçete okunmuyor
2. Tarih yanlış
3. İlaçlar okunmuyor
4. İlaç formu hatalı
5. İlaç dozu uygun değil yada yok

Sorun nerede?

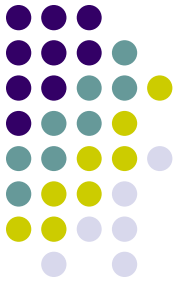
Sayfa No. 6	KURUMU	Tarih 05 04
Hastane Adı, Kodu	[Redacted]	19534
Kurum Sicil No.	[Redacted]	No, Adı, Soyadı (Şifesi)
Sağlık Kurumunun Adı	6- [Redacted]	[Redacted]
İstenen Tetkik ve Filmler		SF720/71584
Teghis Hyperten + b + t + 22		
GEREKLI TEDAVI, ILAÇ, PROTEZ VE İYİLEŞTİRME ARAÇLARI		
Seri: A1/No: 961844	I) D. am. ena DIBUB) m2 + b 53 + 1	
	II) Tetor + b DIBUB) 52 x 1	
	III) fanned - 4000 DIBUB) + b 5. 2 x 1	
	IV) Tal c. d tıp DIBUB) 52 x 1	
Sağlık Kurumu Mühür, İmza	İlaçları Alanın Adı, Soyadı, İmzası	

Sorun nerede?-2

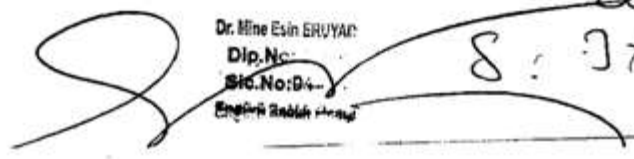
1. Reçete okunmuyor
2. Tarih yanlış
3. İlaçlar okunmuyor
4. İlaç formu hatalı
5. İlaç dozu uygun değil yada yok

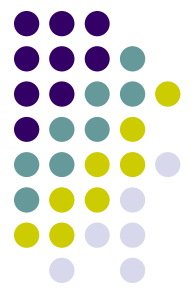
Sorun nerede?

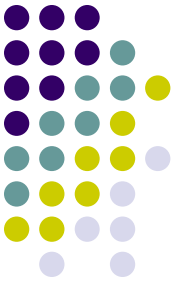
Sayfa No. 6	KURUMU	Tarih 05.04
Hastane Adı, Kodu	[Redacted]	No 19531
Kurum Sicil No.	[Redacted]	No, Adı, Soyadı (Şifesi)
Sağlık Kurumunun Adı	6- [Redacted]	[Redacted]
İstenen Tetkik ve Filmler		SF770/71584
Teghis Hyperten + b + t + 2 den		
GEREKLI TEDAVI, ILAÇ, PROTEZ VE İYİLEŞTİRME ARAÇLARI		
Seri: A1/No: 961844	I) D. am. ena DIBUB) m2 tb 53+1	
	II) Tetor tb DIBUB) 52x1	
	III) fanned - 4000 DIBUB) +b 5.2x1	
	IV) Tal c. d tsp DIBUB) 52x1	
Sağlık Kurumu Mühür, İmza	İlaçları Alanın Adı, Soyadı, İmza	

REÇETE № = 38782080322

Hastanın Adı/Soyadı:		Tarih:	08/10/09
Hastanın Kurumu:		Protokol:	10409
Hekimin Kurumu:		Hekimin Adı - Soyadı, Diploma No: (Varsa karesi)	
Teşhis:	P. uterus + lumb.	Dip. No:	
İLAÇLAR			
Rp 72) Larectin 300 28Tb (1 hafta) D2A/R S: 1x1			
IV) D2lofen 20 dny D2A/R S: 2x1			
III) Mucoplex 20 kap. D2A/R S: 3x1			
		Dr. Mine Esin ERUYAR Dip. No: Sic. No: D4- Eskişehir Tıp Fakültesi	

Sorun nerede?-3

1. Reçete okunmuyor
2. Tarih okunmuyor
3. İlaçlar okunmuyor
4. İlaç formu hatalı
5. İlaç dozu uygun değil yada yok

REÇETE № = 38782080322

Hastanın Adı/Soyadı:		Tarih:	08/10/09
Hastanın Kurumu:		Protokol:	10409
Hekimin Kurumu:		Hekimin Adı - Soyadı, Diploma No: (Varsa kaşesi)	
Tehsis:	P. ulu + kumbe		

ILAÇLAR

II) Torredin 30g 28TB
(1 hafta için) D2R2)
S: 1x1

IV) Bizkofen 20 dny
D2R2)

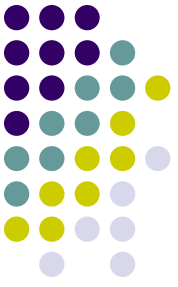
IV) Mucosflex 20 kap.
D2R2)

S: 3x1

SİC.No: B4-y.
Engürü Sağlık Kurumu

- Tarih ?
- 03/10/09 ?
- 08/10/09 ?
- 06/10/09 ?

Sorun nerede?-4

1. Reçete okunmuyor
2. Tarih yanlış
3. İlaçlar okunmuyor
4. İlaç formu hatalı
5. İlaç dozu uygun değil yada yok

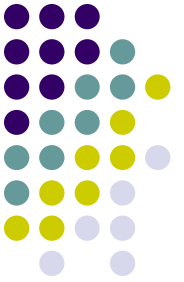
Sayfa No: 33	Tarih: 8.11/2009	Protokol No: 9661
Hastanın Adı Soyadı: <i>Değerli Akın</i>	Dr. Dip. No, Adı, Soyadı (Lütfen yazınız)	
Sağlık No: <i>T.C. 10027059622</i>	İstenen Tetkik ve Filmler	
Tanı: <i>Doz + Pnö</i>	Dok. No: <i>2009</i>	
YAPILAN TETKİK VE TEDAVİ, İLAÇ, PRÖTEZ VE İYİLEŞTİRME ARAÇLARI		
Sert: AN No: 793091	<i>Kelle Ustası Prot. 2009</i> <i>2. Değerli prot. 2009</i> <i>1. Değerli prot. 2009</i> <i>Dr. Hacıoğlu 2009</i> <i>32</i>	
Karar:		
Sağlık Kurumu Mühür, İmza	İlaçları Alanın Adı, Soyadı, İmzası	
Lütfen verilen bütün ilaçları okunaklı yazınız.		

- Dozlar okunmuyor

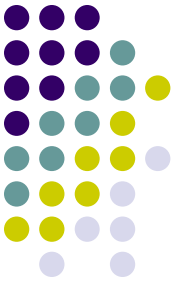
REÇETE

Pani: Akut Arter

Hastanın Adı Soyadı [Redacted]	Tarih 8.10.9
T.C. Kimlik Numarası [Redacted]	Dr. Dip. No. Adı Soyadı (Varsa Kaşesi) [Redacted]
Hastanın Kurumu Protokoli 379010	T.C. Sağlık Bakanlığı [Redacted]
Tabibin Kurumu : Dr. Sami Ulus Kadın Doğum, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi	T.C. Sağlık Bakanlığı [Redacted]
İLAÇLAR	TUTARI
Rg 12 - Akutax süp 0.20 (6m) Sı 2x1 ölçek	

Sorun nerede?-5

1. Reçete okunmuyor
2. Tarih yanlış
3. İlaçlar okunmuyor
4. İlaç formu hatalı
5. İlaç dozu uygun değil yada yok

RÉÇETE *Pani: Akut Jrtiker*

Hastanın Adı Soyadı <input type="text"/>	Tarih <i>8.10.9</i>	
T.C. Kimlik numarası <input type="text"/>	Dr. Dip. No, Adı Soyadı (Varsa Kaşesi) <input type="text"/>	
Hastanın Kurumu <i>Protokolu 379010</i>	<input type="text"/> T.C. Sağlık Bakanlığı Tıbbi Mikrobiyoloji Uzmanı Dr. Tamer 118525 Doç. Dr. H. H. H.	
Tabibin Kurumu : Dr. Sami Ulus Kadın Doğum, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi		
İLAÇLAR		TUTARI
<i>Rp 12- Atarax süsp</i>		<i>0,25 (br) 5, 2x1 ölçek</i>

• ~~Atarax süsp~~

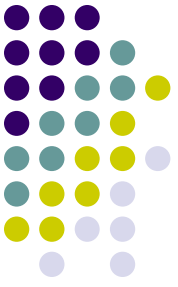
• Atarax tbl.

• Atarax şurup

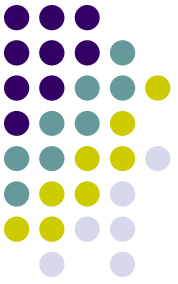
3	Tarih: 02/10/2019	Protokol No: 1587
Hastanın Adı Soyadı:		Dr. Dış. No, Adı, Soyadı (Lütfen kaşe basınız)
Sağlık Kurumunun Adı:		
İstenen Tetkik ve Filmler		
Tanı	02/10/2019	
YAPILAN TETKİK VE TEDAVİ, İLAÇ, PROTEZ VE İYİLEŞTİRME ARAÇLARI		
Seri : AR No : 0972534	PCT Verildiği kaydedildi	
Karar		
Sağlık Kurumunun Müdürü, İmza	Bilgili Alanın Adı, Soyadı, İmza	
İstenen verileri hastanın dosyasına eklenmelidir yazınız		

Sorun nerede?-6

1. Reçete okunmuyor
2. Tarih yanlış
3. İlaçlar okunmuyor
4. İlaç formu hatalı
5. İlaç dozu uygun değil yada yok

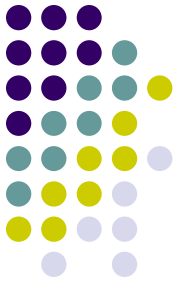

3	Tarih: 02/10/2012	Formül No: 1587
Hastanın Adı Soyadı:	Dr. Dış. No, Adı, Soyadı (Lütfen kağıt basınız)	
Sağlık Kurumunun Adı:		
İstenen Tetkik ve Filmler		
Tamam		
YAPILAN TETKİK VE TEDAVİ, İLAÇ, PROTEZ VE İYİLEŞTİRME ARAÇLARI		
Seri : AR · No : 0972534	PCE Vermidon bay -	
Kurum		
Sağlık Kurumu Müdürü, İmza	Hastanın Adı, Soyadı, İmza	
Lütfen verilen hastanın ilaçları okunaklı yazınız		

01-2 2603291552

(AYAKTA)

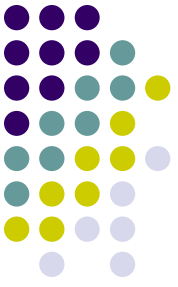
Vermidon şurup ?
Vermidon tablet ?

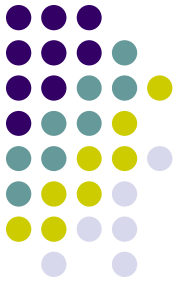
REÇETE

HAZIR KARTI	Tarih: 27.04.2017
HAZIR KARTI	Protokol: 1348
HASTANIN ADI:	Hekim Adı-Soyadı, Diploması No (Varsa kağıdı)
TEŞHİS foliküler 2x7	
ILAÇLAR	TUTARI
3/ 12 Kuvette	1000

Sorun nerede?-7

1. İlacın adı okunmuyor
2. Tarih okunmuyor
3. İlaçlar okunmuyor
4. Tanı yok
5. İlaç kutu özelliği okunmuyor

REÇETE

PACİE: [Redacted]		Tarih: 28.08.2017
FARMACEUTİK: [Redacted]		Protokol: 1348
HASTANIN ADI: [Redacted]		Hekim: Ad-Soyadı, Diploma No (Varsa kağıda)
Tıp: [Redacted]		[Redacted]
İLAÇLAR		TUTARI
3/ 12 Kwellada		[Redacted]

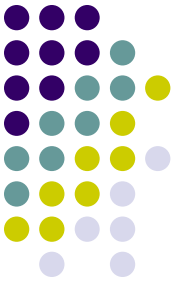
[Signature]

Kwellada
şampuan
(60 ve
120ml?)

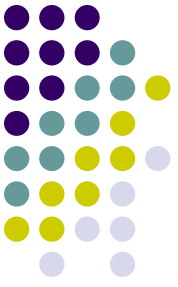
2.37 YTL
sakın şuan

№ 15	Tarih 30.9 / 2009	Protokol No: 7205
Kurumun Adı:		Dr. Dip. No, Adı, Soyadı (Lütfen kaşe basınız)
Tetkik ve Filmler		
AN TETKİK VE TEDAVİ İLAÇ, PROTEZ VE İYİLEŞTİRME ARAÇLARI		
A- Klavikla yapısı 53x 75mm		
B- Kalçalı yapısı 55x 75mm		
Kurumu Mühür, İmza	İlaçları Alanın Adı, Soyadı, İmzası	

Sorun nerede?-8

1. İlacın adı okunmuyor
2. İlaçlar okunmuyor
3. İlaç dozu yok
4. Tarih okunmuyor
5. Tanı yok

№ 15	Tarih 30.9.2007	Protokol No: 7205
Kurumun Adı:		Dr. Dip. No, Adı, Soyadı (Lütfen kayı basınız)
Tetkik ve Filmler		
<p>AN TETKİK VE TEDAVİ İLAÇ, PROTEZ VE İYİLEŞTİRME ARAÇLARI</p> <p> Klamoks 400mg/70 ml 4.5 günde biter 3x 1/2 kg Klamoks 400mg/100ml 7 günde biter 3x 1/2 kg </p>		
Kurumu Mühür, İmza		İlaçları Alanın Adı, Soyadı, İmzası

Klamoks 400mg/70 ml ?
Klamoks 400mg/100ml ?

Klamoks 400mg/70 4.5 günde biter
Klamoks 400mg/100ml 7 günde biter

REÇETE (Okunaklılık !)

REÇETE	
Tarih: <i>23/11/2019</i>	Protokol: <i>9275</i>
Hekim Adı - Soyadı - Diploma No (Varsa Aşesi)	
Tebliğ:	
<i>07.11.2019</i>	
ILAÇLAR	
<i>1/2 Karsal multivitamin</i>	
<i>1/2 Karsal multivitamin</i>	
<i>1/2 Karsal multivitamin</i>	
<i>1/2 Karsal multivitamin</i>	
<i>1/2 Karsal multivitamin</i>	

R/ Tarih 23/11/19

Vitamin A d

de. No 20

1/2 Karsal multivitamin

1/2 Karsal multivitamin

1/2 Karsal multivitamin

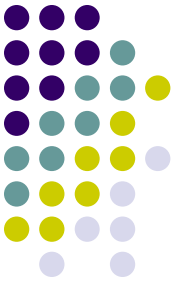
En kötüsü yanlış okuma !

Dava Konusu Reçeteler

- ! 19.04.1998 Prosec → Prozac
- ! 31.1.1999 Luminaletten 15 mg → Luminal 100 mg tb
- ! 14.7.2001 Penadur 1.2 Flk → Prednol 20 amp
- ! 14.7.2001 Emedur → Enapril tbl
- ! 1.2.2003 Glukoz 50 g → Resorcine 50 g
- ! 5.2.2005 Gentaal damla → Getamisin damla

Akılcı tedavi süreci

Adım 1: Hastanın probleminin tanımlanması

Adım 2: Tedavi amaçlarının belirlenmesi

Adım 3: K-tedavinin bu hastaya uygun olup olmadığı değerlendirilmesi

Adım 4: Tedaviye başlanması / Reçetenin yazılması

Adım 5: Hastaya gereken bilgi, talimatları ve uyarıların anlatılması

Adım 6: Tedavinin izlenmesi (veya sonlandırılması)

Akılcı İlaç Kullanımı

- Doğru ilaç
- Uygun endikasyon
- Etkililik, güvenlik, hastaya uygunluk, maliyet
- Uygun dozaj, uygulama yolu ve süre
- Hastayı doğru bilgilendirme
- Hastanın tedaviye uyumu

TEŞEKKÜR EDERİM..

